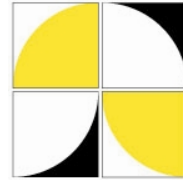

Raadsvoorstel

Agendapunt	9
Raadsvergadering	2 juli 2025
Portefeuillehouder	D. Verbeek
Begrotingsprogramma	3. Mens en samenleving/onderwijs
Onderwerp	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Tiel
Zaak/document nr.	1941644

Besluit om:

1. In te stemmen met de voorkeursscenario's voor de nieuwbouw van vier onderwijslocaties behorend bij de projecten uit de eerste termijn van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Tiel, te weten: scholeneiland Drumpt, de Montessorischool, VSO De Sonnewijser en Passewaaij.

Inleiding

Op 31 mei 2023 stemde uw gemeenteraad in met het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Tiel (hierna: IHP). Dit plan geeft voor de komende dertig jaar inzicht in de omvang, de kwaliteit, de planning en de te verwachten investeringen in de schoolgebouwen in onze gemeente.

Met het vaststellen van het IHP heeft u de kaders en de beleidsuitgangspunten voor onderwijshuisvesting bepaald, maar nog niet de budgetten. Uw gemeenteraad gaf het college de opdracht om een uitvoeringsplan op te stellen voor de projecten uit de eerste termijn van het IHP. Deze projecten zijn in het IHP als meest urgent aangemerkt. De vier voorkeursscenario's behorend bij de projecten uit de eerste termijn van het IHP liggen nu ter besluitvorming voor. Het betreft de volgende onderwijslocaties:

1. Scholeneiland Drumpt (De Moespot, Stefanusschool en Prins Clausschool);
2. Montessorischool Tiel;
3. VSO De Sonnewijser;
4. Passewaaij (Rotondaschool en De Waaijer).

Beoogd effect

Het doel is om kinderen in de gemeente Tiel de best mogelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling en voor te bereiden op hun toekomst. Daarbij is van belang dat het onderwijsaanbod toegankelijk en goed gespreid is en aansluit op de vraag van de maatschappij.

Coalitieakkoord

Dit voorstel sluit aan bij de ambitie van goed en volwaardig onderwijs als belangrijke pijler voor de toekomst van de Tielse kinderen. Het opstellen van een IHP is als één van de doelen opgenomen in het coalitieakkoord 'Samen door'. Het IHP biedt een routekaart waarlangs we kwalitatieve, duurzame en betaalbare onderwijshuisvesting verwachten te realiseren.

De voorliggende scenario's hebben betrekking op de locaties die in het IHP als meest urgent zijn aangemerkt met een vervangingstermijn van 0-5 jaar.

Toekomstvisie Tiel

De gemeente Tiel heeft de ambitie om te groeien naar een stad met 50.000 inwoners. Goede onderwijsvoorzieningen dragen bij aan een goed en prettig leefklimaat en daarmee ook aan de aantrekkelijkheid van de stad als vestigingsplaats. De uitvoering van dit voorstel heeft effect op de volgende in de Toekomstvisie Tiel genoemde thema's:

- Stimuleren dat zoveel mogelijk inwoners van Tiel een bijdrage (kunnen) leveren aan de maatschappij en dat er voor hen meer perspectief gecreëerd wordt.
- De beroepsbevolking krachtiger en qua samenstelling evenwichtiger maken.
- Een aantrekkelijke woonstad zijn voor alle geledingen van de samenleving en voor jong en oud.

Global Goals

We dragen met dit voorstel bij aan de volgende Global Goals:

- Global Goal 4: Verzeker gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen.
- Global Goal 8: Eerlijk werk en economische groei.
- Global Goal 10: Ongelijkheid verminderen
- Global Goal 11: Maak steden en menselijke nederzetting inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam
- Global Goal 13: Klimaatactie

Argumenten

1.1 Goede onderwijshuisvesting draagt bij aan de ontwikkeling van de huidige en toekomstige leerlingen in de gemeente Tiel.

Goed en volwaardig onderwijs is belangrijk voor de toekomst van onze kinderen. Gelijke toegang tot onderwijs bevordert de kansengelijkheid. Met de scholen in onze gemeente ondersteunen we de ontwikkeling van kinderen. Samen met ouders en onze maatschappelijke partners zoals kinderopvangpartners, helpen we kinderen om goede en verantwoordelijke burgers te worden. Hoe beter de leeromgeving, hoe beter leerlingen functioneren en hoe beter zij zich kunnen ontwikkelen. Daarom zijn goede, gezonde, inclusieve en inspirerende scholen van groot belang. Niet alleen nu maar ook in de komende jaren.

1.2 We geven uitvoering aan de kaders en uitgangspunten zoals vastgesteld in het IHP.

Met het vaststellen van het IHP zijn door uw gemeenteraad de spelregels en kaders bepaald op het gebied van kwaliteit, duurzaamheid, beleid & regie, capaciteit en samenwerking.

Op basis hiervan is een uitvoeringsprogramma opgesteld en zijn in samenwerking met de schoolbesturen afspraken gemaakt over de samenwerking op programma en projectniveau.

Parallel aan dit uitvoeringsprogramma zijn onder begeleiding van adviesbureau HEVO de haalbaarheidsonderzoeken voor de projecten uit de eerste termijn van het IHP opgesteld. Door HEVO zijn per project de ruimtelijke, stedenbouwkundige, gebouwelijke, financiële en kwalitatieve randvoorwaarden voor de onderwijskundige functionaliteiten in beeld gebracht. Per project zijn vervolgens de verschillende scenario's uitgewerkt met een inpassingsstudie en een overzicht van de kosten. Aan de hand van een multicriteria-analyse zoals opgesteld door HEVO zijn de verschillende scenario's op meerdere criteria ten opzichte van elkaar afgewogen en is een voorkeursscenario bepaald (zie bijlage 1).

1.3 Met het vaststellen van de voorkeursscenario's zetten we een volgende stap in onze wettelijke taak om te voorzien in voldoende en adequate onderwijshuisvesting

Artikel 102 van de Wet op het primair onderwijs regelt de wettelijke zorgplicht van gemeenten voor onderwijshuisvestingsvoorzieningen. Met het vaststellen van de voorkeursscenario's wordt een volgende stap gezet in onze wettelijke zorgplicht voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting.

1.4 We voldoen aan de uitgangspunten uit onderwijswetgeving rondom bouwheerschap
Uitgangspunt in onderwijswetgeving (artikel 103 Wet op het primair onderwijs) is dat het bouwheerschap de verantwoordelijkheid is van het schoolbestuur. De voorwaarden waaronder het schoolbestuur het bouwheerschap op zich neemt worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Hierin wordt onder meer geregeld: de rollen van de partijen, de kwantiteit en kwaliteit van het project, de financiering, de planning, de communicatie en de publiekrechtelijke medewerking van de gemeente. Voor de nieuwbouw van de solitaire onderwijsvoorzieningen van de Montessorischool en VSO De Sonnewijser wordt het bouwheerschap belegd bij het schoolbestuur van respectievelijk OPO-R en stichting Oosterwijs. Het bouwheerschap voor de opgaven Drumpt en Passewaaij wordt belegd bij de gemeente omdat meerdere schoolbesturen bij deze opgaven betrokken zijn.

1.5 Schoolbesturen dragen bij in de bekostiging zodat een stap gezet kan worden richting de verdere verduurzaming van de stad.

Nieuwe en te renoveren onderwijsgebouwen moeten met ingang van 2021 voldoen aan de eisen van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving. Dit betekent dat gebouwen moeten voldoen aan de norm van Bijna Energie neutrale Gebouwen (BENG). Vanuit het IHP hebben de gemeente en de schoolbesturen de ambitie om nieuwbouw te realiseren op het niveau van Energie Neutrale Gebouwen (ENG). Met de schoolbesturen is afgesproken dat de gemeente voorziet in de basiskwaliteit voor onderwijshuisvesting BENG conform Bouwbesluit 2021 en Frisse Scholen C (licht, temperatuur en geluid) en Frisse Scholen B (energie en lucht). Het betreft die onderdelen die essentieel zijn voor een goed schoolgebouw en daarom niet afhankelijk zijn van een bijdrage van het schoolbestuur.

De schoolbesturen onderschrijven het nut en de meerwaarde van extra kwaliteitsopties zoals de opwaardering van de gebouwen naar het niveau van ENG en exploitatiegericht bouwen. Zij zijn bereid om hieraan zelf bij te dragen. Hoewel er voor het primair en voortgezet speciaal onderwijs nu nog een investeringsverbod geldt, kan met goedkeuring van de accountant van het schoolbestuur worden bijgedragen aan exploitatie verlagende maatregelen. Dit wordt in de volgende fase (definitiefase) per locatie aangetoond met een berekening van Total Cost of Ownership. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de verdere verduurzaming van de stad.

1.6 De tijdelijke huisvesting van leerlingen in leegstand in bestaande schoolgebouwen leidt tot lagere kosten voor de gemeente.

Om het onderwijsproces gedurende de nieuwbouwwerkzaamheden te waarborgen zijn voorzieningen voor tijdelijke huisvesting nodig. Om deze kosten, die volgens onderwijswetgeving voor rekening van de gemeente komen, zo laag mogelijk te houden wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van leegstand in bestaande schoolgebouwen. In de planning van de projecten is hier rekening mee gehouden. Omdat de huidige leegstand in scholen in gebruik is door andere partijen dan het onderwijs, is het belangrijk dat de huurcontracten tijdig worden opgezegd. Hierover heeft al afstemming plaatsgevonden met de gebruikers zodat zij niet verrast worden. Aanvullend zijn nog wel financiële middelen nodig om de leegstand geschikt te maken voor onderwijsdoeleinden of het eventueel plaatsen van een extra noodunit.

Kanttekeningen

1.1 Aanvullend onderzoek is nodig voor de vervangingsopgave van de Prins Willem Alexanderschool West en Prins Mauritschool West.

In het IHP is voor de locaties van de Prins Willem Alexanderschool West en Prins Mauritschool West een fusie van beide scholen op de locatie van de Prins Willem Alexanderschool of een alternatieve locatie als te onderzoeken scenario opgenomen. Hoewel de scholen pas in een volgende vervangingstermijn (5-10 jaar) aan bod komen is vooruitlopend onderzocht wat de fusiemogelijkheden zijn. Dergelijke trajecten kennen doorgaans een lange doorlooptermijn. De wet 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen' is van kracht bij fusies en verzelfstandiging van scholen. Uit onderzoek dat samen met het schoolbestuur van CPOB is uitgevoerd blijkt dat de vereiste stichtingsnorm niet gehaald wordt. Hiermee is de voorgestelde fusie van beide locaties zoals beschreven in het IHP niet haalbaar gebleken. Beide scholen zijn gelegen in de kwetsbare wijk Tiel West, zo blijkt ook uit de startnotie 'Sociaal domein duurzaam in evenwicht'. Het is belangrijk om in Tiel West een goede en levensvatbare onderwijsvoorziening overeind te houden. We onderzoeken de mogelijkheid om verbindingen te leggen met andere voorzieningen of accommodaties in Tiel West. Dit leidt dan tot een nieuw te formuleren opgave voor deze scholen in het kader van het IHP.

1.2 Er zijn risico's die mogelijk een nadelig effect hebben op de benodigde budgetten en de doorlooptijd van de projecten.

In bijlage 1 is per project een aantal locatie gebonden aandachtspunten en risico's benoemd. Een aantal risico's geldt voor alle projecten. Het gaat dan onder meer over de levertijden van de energieaansluiting, stikstof- en PFAS maatregelen, asbest-, grondsanering en archeologische vondsten, beperkingen flora en fauna en omgevingsplanwijzigingen. Omgevingsplanwijzigingen zijn nodig en er dient rekening te worden gehouden met eventuele proceduuretijd indien bezwaar wordt aangetekend tegen aspecten van de bouw. We hebben aandacht voor een goede communicatie over de plannen en gesprekken met stakeholders en buurtbewoners om dit risico te minimaliseren. Bouwkostenontwikkelingen in de markt leiden mogelijk tot een hogere investeringsvraag om de projecten te realiseren. Ook geopolitieke ontwikkelingen hebben mogelijk een nadelig effect. In de voorliggende ramingen is uitgegaan van actuele bouwprijzen per prijspeil 2025, exclusief indexering tot einde werk. Zie ook het onderdeel financiën behorend bij dit voorstel.

1.3 Pas in de definitiefase wordt de werkelijk benodigde m² voor kinderopvang/ buitenschoolse opvang en de invulling van groenblauwe buitenruimten duidelijk.

In het IHP is een duidelijke ambitie opgenomen om in de gebouwen naast onderwijsmeters ook te voorzien in meters voor kinderopvang en buitenschoolse opvang omwille van een doorgaande ontwikkellijn. In de voorliggende haalbaarheidsonderzoeken is door HEVO een aanname gedaan van de benodigde m² voor kinderopvang en buitenschoolse opvang. In de volgende fase, de definitiefase, wordt met inachtneming van het Didam Arrest de keuze gemaakt voor de aanbieders van kinderopvang, de werkelijk benodigde omvang inzichtelijk gemaakt, eigendomsvarianten uitgewerkt en afspraken gemaakt met betrekking tot het leegstandsrisico. De gemeente heeft geen wettelijke verplichting voor de financiering van meters kinderopvang. De bekostiging van de m² voor kinderopvang vindt via voorfinanciering door de gemeente plaats (budgettair neutraal), terug te verdienen via een kostprijs dekkende huur die aan de partners kinderopvang wordt gevraagd.

Daarnaast is in het IHP ook de ambitie opgenomen om groene en blauwe buitenruimten te realiseren. Deze ambitie is nog niet financieel vertaald omdat de kosten sterk afhankelijk zijn van de gekozen uitwerking en de omvang van de buitenruimten. Deze uitwerking vindt in de definitiefase plaats. Met de schoolbesturen is afgesproken dat de gemeente voorziet in de advieskosten voor ontwerp en inrichting van de groenblauwe buitenruimten, te dekken uit de 10% kosten onvoorzien uit het bouwbudget. Schoolbesturen voorzien in de kosten van de uitvoering waarbij gezamenlijk gezocht wordt naar subsidiemogelijkheden.

1.4 De uitvoering van de voorkeursscenario's in het uitvoeringsprogramma Integraal Huisvestingsplan Onderwijs leidt tot een lastenverzwaring.

Er ligt een grote financiële uitdaging met de investeringen die nodig zijn om de voorkeursscenario's uit te voeren. Die leiden tot een lastenverzwaring voor de gemeente terwijl de lopende meerjarenbegroting 2025 – 2028 momenteel al sluit met meerjarige negatieve resultaten. Door de uitvoering van de voorkeursscenario's lopen de tekorten verder op. Bij de behandeling van de Perspectievennota en de begroting 2026 wordt aan uw gemeenteraad gevraagd om een integrale afweging te maken gemaakt met betrekking tot de gevraagde investeringen.

Aanpak / uitvoering

Nadat uw gemeenteraad heeft ingestemd met de voorkeursscenario's voor de projecten uit de eerste termijn van het IHP kan de definitiefase worden opgestart voor de projecten die als eerste gepland staan, te weten: scholeneiland Drumpt, Montessorischool en de Sonnewijser. Tevens wordt dan een nieuwe onderzoeksvraag opgesteld voor de scholen in Tiel West (Prins Willem Alexander West en Prins Maurits West).

Parallel hieraan loopt het opstellen en behandelen van de Perspectievennota 2026 en de begroting 2026. Voorstellen uit de Perspectievennota worden uiteindelijk opgenomen in de begroting 2026 waarna definitief een besluit wordt genomen om de verschillende budgetten beschikbaar te stellen.

Communicatie en participatie

Het uitvoeringsprogramma en de uitwerking van de vier voorkeursscenario's is tot stand gekomen in een samenwerkingsproces tussen de schoolbesturen en de gemeente onder begeleiding van adviesbureau HEVO. Over de inhoud is overeenstemming bereikt met de schoolbesturen.

Financiën

Per voorkeursscenario zijn de totale kosten bepaald. Voor de vier projecten uit de eerste termijn van het IHP is een gemeentelijk budget van circa 39 miljoen benodigd (prijsspeil 2025, exclusief indexering einde werk). Dit budget omvat de investeringskosten voor de m² onderwijs, aanleg buitenterrein, sloopkosten en tijdelijke huisvestingskosten. De bijkomende kosten zijn ingeschat op 10% van de investeringskosten als reservering voor gemeentelijke uitgaven die buiten het bouwbudget vallen zoals verhuiskosten, personeelskosten ambtelijke organisatie, verkeerskundige aanpassingen, bouwrijp maken, ontwerp van groenblauwe speelterreinen. Aanvullend moet nog rekening worden gehouden met het afschrijven van boekwaardes.

In meerjarig perspectief geeft dit het volgende beeld:

Totaal General	Bedrag	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
	39.179.300			314.103	1.172.848	830.221	856.955	850.228
- incidenteel	1.024.965	0	0	314.103	577.705	133.158	-	-
- structureel / investering	37.177.654	-	-	-	-	759.681	982.794	975.448
- grondkosten	384.761	-	-	-	3.224	3.224	3.224	3.224
- boekwaarde	591.920	-	-	-	591.920	-	-	-
- vrijval	-	-	-	-	-	-65.842	-129.063	-128.443
		-	-	314.103	1.172.848	830.221	856.955	850.228

De incidentele kosten en de afboeking van boekwaardes worden gedekt uit de reserve IHP die conform uw raadsbesluit van 31 mei 2023 voor dit doeleinde is ingesteld:

<i>Verloop reserve IHP</i> (dekking incidentele kosten en afboeking boekwaarden)	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Stand per 1-1	937.847	937.847	1.610.997	1.915.345	745.720	612.562	612.562
- toevoegingen (conform begroting 2025)		673.150	618.450				
- onttrekkingen			314.103	1.169.625	133.158	-	-
Saldo 31-12	937.847	1.610.997	1.915.345	745.720	612.562	612.562	612.562

De kosten die behoren bij de definitiefase voor de projecten scholeneiland Drumpt, Montessorischool, Passewaaij en VSO De Sonnewijser worden gedekt uit het in 2023 door uw gemeenteraad vastgestelde voorbereidingskrediet van € 3.4 mln. Hier wordt ook het nieuw te onderzoeken scenario voor de scholen in Tiel West uit bekostigd.

Financiële verfijning in de definitiefase

Zoals eerder aangegeven worden in de volgende fase de definitieve m² ten behoeve van kinderopvang en buitenschoolse opvang bepaald waaruit de omvang van voorfinanciering door de gemeente blijkt en de eigen bijdrage van de schoolbesturen op basis van een TCO berekening opgesteld. In de reguliere voortgangsrapportages behorend bij de P&C cyclus informeren we uw gemeenteraad over deze verdere verfijning en de jaarlijkse indexering die nodig is om de investeringen mogelijk te maken.

Het benodigde budget van € 39 miljoen wordt door het college meegenomen in het opstellen van de Perspectievennota. De gemeenteraad zal worden gevraagd dit te beoordelen in de komende behandeling van de Perspectievennota 2026 en de begrotingsbehandeling van 2026.

Bijlage(n)

1. Uitwerking voorkeursscenario's Uitvoeringsprogramma IHP Tiel

Burgemeester en wethouders van Tiel,

de secretaris, de burgemeester,

Advies besluitvoorbereidende commissie d.d. 18 juni 2025

De commissieleden adviseren om het voorstel regulier te agenderen voor de raadsvergadering van 2 juli 2025

Tiel, d.d. 18 juni 2025
de commissiegriffier,

Beslissing raad d.d.: 2 juli 2025
de griffier,

Meer informatie:

Team:	Ontwikkeling (Mens en Samenleving)
-------	------------------------------------